

ЕВРОПСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ИСТРАЖИВАЧА У ОБРАЗОВАЊУ – ECER 2025

Међународна научна конференција „Европска конференција истраживача у образовању/ European Conference on Educational Research – ECER 2025”, 8–12. септембар 2025, Београд, Србија: Европска асоцијација истраживача у образовању (EERA), <https://eera-ecer.de/ecer-programmes>

Европска конференција истраживача у образовању (European Conference on Educational Research – ECER 2025) представља највећи и најзначајнији годишњи скуп истраживача у образовању у Европи. То је конференција која окупља академску заједницу, креаторе образовних политика и практичаре ради размене налаза истраживања и методолошких решења примењених у истраживањима образовања. Она истовремено служи као простор за заједничко промишљање о актуелним изазовима, за развој на доказима заснованих интервенција у образовању и за представљање иновација у истраживањима о образовању. Овогодишња конференција, ECER 2025, одржана је у Београду, од 8. до 12. септембра 2025. године и окупила је више од 2500 учесника из 73 државе. Домаћин скупа било је Друштво истраживача у образовању у Србији (ДИОС), у сарадњи са Српском академијом наука и уметности, Универзитетом у Београду и Институтом за педагошка истраживања, уз снажну подршку кровне Европске асоцијације истраживача у образовању (EERA), Министарства науке Републике Србије и организација из невладиног сектора.

Тема конференције *Креирање майе пута за будућност: образовање, истраживање, потенцијали и перспективе* (*Charting the Way Forward: Education, Research, Potentials and Perspectives*) омогућила је простор за промишљање о значају, улози али и одговорности коју истраживачи образовања имају у иницирању и усмеравању будућих пракси, посебно у времену појачаних идеолошких тензија, убрзаног технолошког развоја и глобалних климатских

промена. Организатори су истакли да нити образовање, а ни истраживања о образовању не чине јединствен, затворен систем. Напротив, различити културни контекст и различити приступи – дисциплинарни, методолошки и теоријски – представљају и извор снаге и изазов за савремено истраживање образовања. Трансдисциплинарност се препознаје као кључни приступ који омогућава обухватније проучавање сложених друштвених феномена и проблема, као и превазилажење све пропуснијих граница између политике, праксе и науке. У том светлу, издвојени су и главни задаци образовних истраживања данас: идентификовање фактора који обликују образовне системе и процесе, брига о добробити сваког детета, разумевање места образовања у контексту еколошких и демографских промена, као и испитивање улоге вештачке интелигенције у свакодневном животу и учењу. С тим у вези, ECER 2025 је замишљен као простор за заједничко „мапирање будућих путева” – разматрање начина на које образовање може и требало би да негује потенцијале и добробит појединаца, а истовремено гради отворене и инклузивне заједнице које уважавају разлике.

Конференцијска недеља отворена је Конференцијом за истраживаче на почетку каријере (Emerging Researchers' Conference), од 8. до 9. септембра, намењена младим истраживачима, којих је ове године било око 450, што је надмашило очекивања формирана на искуствима из претходних година. Након тога уследио је главни програм ECER, од 9. до 12. септембра, са пленарним предавањима, тематским панелима, симпозијумима по позиву, радионицама и постер сесијама. Београд је током те недеље био изузетно жив; учесници са конференцијским цегерима и препознатљивим логоом маленог астронаута који учи из буквара (илустрација аутора Добросава Боба Живковића) били су видљиви у центру града, посебно у близини Филозофског факултета, Студентског трга и парка, САНУ и Дечјег културног центра. Интензивна размена међу учесницима дешавала се и ван формалних сесија – у кафићима у центру града, на паузама и током вечерњих неформалних дружења. Посебан допринос атмосфери дали су студенти-волонтери – њихова енергија, професионализам, предусретљивост и солидарност оставили су снажан утисак на стране учеснике, тако да су постали један од најлепших и најпрепознатљивијих неформалних симбола Конференције.

Програм је свечано отворен 9. септембра, након чега су уводне сесије и радионице уцртале тематски оквир и ритам читаве недеље. Саопштења преко

2500 истраживача одвијала су се током целог дана, паралелно у 65 учионица и у сесијама које су трајале 90 минута и биле организоване по тематским мрежама. Среда и четвртак, 10. и 11. септембар, протекли су у знаку пленарних предавања која су одржали истакнути стручњаци из области образовања из Европе и региона, али и у знаку радионица, постер-презентација и симпозијума. У петак, 12. септембра, Конференција је заокружена заједничким панелом пленарних говорника и доделом награда.

Међу овогодишњим пленарним предавачима били су: проф. др Павел Згага (Универзитет у Љубљани), који је разматрао односе између образовних истраживања, креирања политика и политичких процеса који обликују функционисање образовних система; др Габи Ломбардо (Европска алијанса за друштвене и хуманистичке науке – EASSH), која је говорила о улози научне заједнице у обликовању новог европског оквира за истраживања и иновације и значају активног учешћа истраживача у формирању будућих европских програма; проф. др Бен Вилијамсон (Универзитет у Единбургу), који је анализирао настанак и утицај интеграције биолошких и образовних података на развој нових аналитичких приступа и последице које ови „био-еду-дата” модели имају на истраживање, политику и праксу образовања; др Карин Дулан (Институт за друштвена истраживања у Загребу), која је истраживала изазове образовања у посткатастрофалним контекстима и етику бриге у заједницама које се опорављају од криза; проф. др Тинде Ковач Церовић (Универзитет у Београду), која је промишљала о механизмима настанка развоја у оквирима међународних иницијатива за унапређивање образовања и улози глобалних политика у обликовању локалних образовних пракси; проф. др Александар Бауцал (Универзитет у Београду), који је говорио о изазовима и педагошким приступима неговања колаборативног решавања проблема код ученика, посебно истакавши услове који омогућавају да се ове вештине развијају систематично и одрживо у школском окружењу. Иако су се предавања тематски и теоријски разликовала, повезивала их је снажна посвећеност улози образовних истраживања у обликовању праведнијих, релевантнијих и одрживијих образовних система у Европи.

Током Конференције издвојено је неколико кључних тема: интеграција социоемоционалних и когнитивних димензија у образовању, дигитални алати и процеси у педагогији, сарадња између науке и праксе, те регионална димензија истраживања у образовању. Значајно је што је велики број истраживача из

региона добио прилику да излаже своје истраживачке налазе и представи локални контекст у европском оквиру. Такође, неформални разговори током пауза о студентским протестима и притисцима на образовање у Србији истакли су друштвену и политичку димензију образовања и показали колико међународна заједница може бити подршка.

Међу снагама Конференције истичу се и висок ниво интердисциплинарности, значајан допринос истраживача из региона, као и видљива ангажованост и посвећеност младих истраживача. ECER 2025 у Београду успешно је спојила локалну и међународну перспективу, пружајући истраживачима и практичарима из образовања простор да размене идеје, успоставе контакте и повежу истраживање са праксом. На иницијативу и интересовање већег броја истраживача, организатори су у програм уврстили и сесију посвећену студентским протестима, представљену кроз сведочења студената-волонтера и приказ одабраних студентских постера. Због великог интересовања учесника, ова сесија је одржана два пута како би се омогућило што већем броју присутних да се упознају са контекстом, карактеристикама и специфичностима актуелног студентског покрета у Србији.

У преплету врхунских излагања, живих дискусија и интензивног умрежавања учесника конференције, ECER 2025 је показао колико се далеко стиже када се наука и пракса сретну на отворен, инклузиван начин. Посебну пажњу привукла је улога студената-волонтера чији је ангажман допринео организационој и симболичкој димензији овог скупа. Ношењем плавих редарских прслука, визуелно сличних онима које студенти користе у оквиру јавних иницијатива, подсетили су на актуелни друштвени и образовни контекст у Србији и указали на значај солидарности у образовној заједници. Тај визуелни знак дискретно је уоквирио Конференцију као догађај који не само да производи научна сазнања, већ и одражава потребе и пулс заједнице.

др Смиљана Јошић

Институт за истраживања, Београд, Србија

др Драгица Павловић Бабић

Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење за психологију, Београд, Србија
